1852. No. 71.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

ZATURDAG, 31 JULIJ.

Deze Courant komt driemaal in de week uit en wel DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS; dezelve kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten *Assen* vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1—5 regels *f* 1-00 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — **NB.** Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags Woensdags en Vrijdags uiterlijk tot **6**, die voor de 4e blz. tot **10** ure 's avonds aangenomen worden.

NEDERLAND 30 Julij.

H. M. de Koningin-moeder is 26 en Z. M. de Koning 27 dezer te Arnhem aangekomen. De hooge personen hebben met belangstelling de tentoonstelling bezigtigd en herhaaldelijk hunne goedkeuring te kennen gegeven. Eerstgenoemde zal eenige dagen in het hôtel *Bellevue* aldaar vertoeven. Ook is aldaar aangekomen de Minister van Binnenlandsche Zaken, die logeert bij den heer mr. Dullert, lid van de Tweede Kamer.

— Naar wij vernemen - zegt de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, is ook de afgetreden Minister van oorlog, jhr. van Spengler, door Z. M. benoemd tot grootkruis der orde van de Eikenkroon.

— H. M. de Koningin van Spanje heeft H. H. E. E. de heeren van Sonsbeek, minister van Buitenlandsche en Thorbecke, minister van Binnenlandsche Zaken, begiftigd met het grootkruis van de orde van Karel III, ter zake van de arbitrale uitspraak van Z. M. den Koning der Nederlanden, betreffende het geschil van Spanje met Frankrijk, wegens de in 1823 gedane aanhalingen.

— De berigten omtrent de te veld staande gewassen in de omstreken der stad en der meijerij van 's Hertogenbosch luiden gunstiger dan men tengevolge der menigvuldige regens en vele overstroomingen had kunnen verwachten.

— Aanstaande Maandag zal het Instructie-bataillon te Kampen het kampement op den Zandberg betrekken, waar reeds een veertigtal tenten opgeslagen is.

— Den 28 Augustus e. k. zal te Groningen de bevrijding der Stad en Provincie in 1672 weder feestelijk herdacht worden; de commissie voor dat gedenkwaardig feest heeft tevens besloten, het voor het vervolg slechts om de 5 jaren te gedenken.

— De Staten van Groningen hebben, in derzelver vergadering **van 27 dezer, op een adres van J. v. d. Tuuk en anderen, rakende den turfaccijns, met verwerping van de conclusie van het betrekkelijk** rapport, besloten eene comm. te benoemen, ten einde een adres te ontwerpen, om van de Hooge Regering de afschaffing van den turf-accijns te verzoeken.

— Dingsdag werd te Groningen op de markt een partijtje nieuwe Drentsche rogge aangeboden, die een gewigt van 68½ pd. had en verkocht werd voor *f* 6.50 à *f* 6.60 het mud. *Pr. Gron. Ct.*

— Als eene zeldzaamheid wordt gemeld, dat dezer dagen een jarig schaap, zijnde een weer, inlandsch ras, van W. Oosterhuis, landgebruiker, wonende op de Wolddijk, onder *Zuidwolde*, geschoren is en de vacht gewogen heeft 19 halve Ned. ponden. *Id.*

— In den gemeenteraad te Oud- en Nieuw Gastel (N. Braband) had den 12 dezer een voorval plaats, dat een onaangenamen indruk op het publiek maakte. Het raadslid *H. Bus*, dat sedert September 1851 wettig zitting had, werd op last van zijn zwager, *J. Mastboom*, die inmiddels tot burgemeester der gemeente benoemd was, door de veldwachters van zijne zitplaats verwijderd, uit hoofde dat lid, naar de meening des burgemeesters, niet als zoodanig met hem kon zitting hebben, als strijdig met art. 21 der gemeentewet, terwijl het lid *Bus* beweerde, dat hij niet uit zijne betrekking ontzet kon worden, dan alleen uit hoofde van wanbedrijf. De heer *Bus* heeft tegen het hem aangedaan geweld geprotesteerd.

— De rekening van den Rijn- en IJssel Stoomboot-Maatschappij over het afgeloopen dienstjaar sluit met een nadeelig saldo van *f* 1600.

— Het getal der bezoekers van de tentoonstelling te Arnhem is voortdurend groot, j. l. Zondag bedroeg het ruim 1700.

— Te de Helder openbaart zich, ten gevolge der hevige en aanhoudende warmte, onder de kinderen, beneden het jaar eene ziekte, die veel overeenkomst heeft met de cholera; eensklaps krijgen zij eene geweldige diarrhee, waarvoor hunne teedere gestellen spoedig bezwijken. Reeds zijn vele zuigelingen gestorven.

— Den 15 Sept. e. k. zal voor het Hof van Gelderland eene treurige zaak behandeld worden. Alsdan zal teregtstaan zekere Th. Kremer, tot nog toe voortvlugtig, doch onlangs in Pruissen aangehouden en aan de Ned. Regering uitgeleverd, beschuldigd van den 18 Junij 1848 zijn zwager Jan Guijen, wonende te Wijnbergen, verradelijk in de zijde en het hoofd te hebben geschoten en daarna diens lijk in eene wetering in het slijk verborgen te hebben. De beschuldigde droeg aan zijn zwager een doodelijken haat toe, o.a. omdat deze hem openlijk betigtte, van met diens vrouw bloedschennis te hebben gepleegd. Bij het aanvankelijk onderzoek rezen er zware vermoedens tegen de vrouw van den verslagene, als zoude zij voorlang reeds met haren broeder den moord hebben voorbereid; niet weinig werd dit vermoeden bevestigd, doordien zij zich ten dage, dat het lijk van den vermoorde zou worden ter aarde besteld, bij diens doodkist staande, den hals afsneed en kort daarna overleed. De beschuldigde en zijne zuster worden ook verdacht van eene brandstichting in den nacht voor den moord te hebben gepleegd ten huize van een der buren, die in de huisselijke verwikkelingen van den vermoorde, voor dezen partij had getrokken. Naar men verneemt, heeft de beschuldigde zijne schuld thans volmondig beleden.

BUITENLAND 30 Julij.

FRANKRIJK. Men spreekt te Parijs met veel opgewektheid over het feest, dat 15 Augustus belooft, te meer, daar op dien dag voor zoo vele politieke veroordeelden de deuren der gevangenissen zich zullen openen.

— Den 26 dezer is te Parijs overleden den Generaal Gourgaud in den ouderdom van 60 jaren. Hij werd na den slag van Waterloo, door Napoleon tot Generaal bevorderd.

— De heer de la Guerronnière gaf dezer dagen eene biographie van den heer Thiers. „*Talent* verwerft populariteit, *karakter* de achting der nakomelingschap" zegt de schrijver. met het oog op den staatsman, wiens bedrijvig leven hij schetste tot op Februarij 1848.

— Een der Fransche prefecten heeft in zijn departement bij besluit bepaald, dat de herbergier, die iemand. door den drank reeds eenigzins beneveld, nog meer te drinken geeft, aansprakelijk wordt gesteld voor al de schade en ongeregeldheden, daarna door den beschonkene bedreven.

— Op de jongste lijst van nieuwe maires vindt men personen, die herhaalde keeren verzochten, voor zoodanige betrekking niet in aanmerking te komen. Men verwacht nu spoedig een blijspel, getiteld: *Le maire malgré lui.*

— De President heeft voor zijn vertrek uit Straatsburg 10,000 fr aan de armen gegeven.

— Men meldt uit Toulouse, dat er 17 officieren en onder-Officieren **in hechtenis zijn genomen; die, als beschuldigd van staatkundige misdaad, naar Algerië zullen gedeporteerd worden.**

— Er heeft zich te Parijs eene maatschappij gevormd, welke zich ten doel stelt, om eenen weg aan te leggen, bestemd om den Atlantischen met den stillen Oceaan te verbinden.

— Het keizerrijk is 't groote woord van den dag; men moge het vreezen of wenschen, iedereen is thans overtuigd, dat het onvermijdelijk is. Alleen de dag van deszelfs vestiging is onzeker. Met het keizerrijk is naauw het huwelijk van den president verbonden. Wanneer dit zal plaats hebben, is evenzeer onzeker; ook omtrent de persoon in kwestie is men het nog niet eens.

— Er is thans voor het hof van assises van het departement der Seine een proces aanhangig tegen eene gevangen genomen bende dieven en moordenaars. Zij zijn 47 in getal en worden beschuldigd van 63 misdaden.

— In het arrondissement Saint Pol leeft thans de oudste der Fransche advocaten. De heer Jean Baptiste Prevost, geboren den 13den October 1752, zal weldra zijn 100ste geboortedag vieren. De heer Prevost trad te Arras voor het eerst als Advocaat op en pleitte verschillende malen tegen Robespière.

ENGELAND. Te Londen is uit America aangevoerd 600,000 dollars. Bij diezelfde gelegenheid is Kossuth onder den aangenomen naam van Smith, aldaar aangekomen.

AMERICA. Te Boston is op 10 dezer, door brand, voor 300,000 dall. aan eigendommen vernield en vele menschen zijn daarbij omgekomen.

— Door den brand te Montreal zijn tusschen de 12 en 1500 huizen verwoest, waardoor meer dan 5000 personen van huisvesting zijn beroofd. De schade wordt op 300,000 doll. begroot.

— Als een voorbeeld waarvoor in Mexico al geld wordt gegeven diene, dat het gouvernement 56,000 doll. heeft besteed aan nieuwe uniformen voor de nationale garde bij eene plaats gehad hebbende processie. Het Mexicaansche dagblad de *Siglo* beklaagt zich er ook sterk over. Als dat geen stelen is, zegt genoemd blad, dan weten wij niet wat stelen is. Terwijl veteranen en beambten van honger sterven, moeten soldaten, die geene krijgslieden zijn, in blinkend gewaad schitteren, terwijl de wilden reeds te Jalisco en San Luis zijn, zonder dat men middelen vinden kan voor verdediging, biedt de hoofdstad de klucht aan van eene militaire parade, die 56,000 doll. (*f* 140,000) kost.

DUITSCHLAND. Men verneemt, dat de Keizer van Rusland, tijdens zijn verblijf te Berlijn, met den Koning van Pruissen den politieken toestand van Europa uitvoerig besprekende. hem een zeer gedetailleerd overzigt en uitvoerige staten nopens zijn leger heeft medegedeeld, en dat de Koning van Pruissen dit heeft beantwoord door de opgave der legermagt, die hij te velde zou kunnen brengen.

— Reeds voorlang bestond er te Ehrenbreitstein eene onderneming om heete bronputten te graven, maar die ook reeds lang stil lag uit gebrek aan kapitalen. Onverwachts heeft zich daar een oude metse-

laar bij den gemeenteraad aangemeld, die verklaart, dat hij een bron weet, die voor ongeveer 120 jaren om bijzondere reden is digt gemetseld. Voor 60.000 thlr. wil hij die bron aanwijzen.

— De terugkomst des Keizers van Oostenrijk zal te Weenen feestelijk gevierd worden. Op den weg zal men triomfbogen, enz, enz. oprigten, de brug over den Donau met bloemen versieren en de stroom met verlichte vaartuigen illumineren. De kosten ter uitvoering der beraamde plannen worden op ettelijke honderd duizende guldens begroot.

— De Engelsche ingenieur John Smitty is, komende van Londen, te Weenen doorgereisd naar Belgrado, ten einde, naar men zegt, de noodige maatregelen te nemen tot de uitvoering van het plan, om een spoorweg van Belgrado, naar Constantinopel te leggen.

BELGIE Men wil weten, dat de ministeriele crisis zou eindigen met de intrekking door al de ministers van het aangeboden ontslag.

GRIEKENLAND. Het bevestigt zich, dat de Koning eene reis naar Duitschland zal ondernemen. De Koningin zal gedurende zijne afwezigheid het land besturen; zij zal, zoo de kamer in hare vijandige houding volhardt, deze ontbinden.

ASSEN, 31 Julij.

Wij hebben reeds vermeld, dat zekere *W. B.*, vroeger te Zwolle, doch laatstelijk te Coevorden woonachtig, ter eerstgemelde plaats is gearresteerd wegens het aanplakken van papieren, die beleedigende uitdrukkingen voor onderscheidene autoriteiten en particulieren aldaar inhielden. Deze persoon is te Zwolle gefailleerd, waar hij eene uitgebreide schoenmakers-affaire had. Hetzij uit zich zelven hetzij door anderen verkeerd ingelicht, meende hij onregtmatig door den Regter-Commissaris en den Curator in zijn faillissement behandeld te zijn; hij verklaagde beiden bij de Regtbank te Zwolle; deze wees echter zijne klagte af, als geene genoegzame gronden daarvoor vindende. Hij klaagde nu en curator, en regter-commissaris en Regtbank bij den Procureur-Generaal in Overijssel aan; deze antwoordde hem, dat er geen termen tot vervolging waren en hij des verkiezende, tegen den curator ten civiele kon ageren. Nu wendde hij zich tot den Minister van Justitie, en verzocht van dezen, dat zijne zaak moge onderzocht worden en de bovengenoemde autoriteiten, waaronder nu ook de Procureur-Generaal voorkomt mogten worden teregt gesteld.

De Minister, meenende, dat *B.* krankzinnig was, deed hem vermanen zich stil te houden. Hij gaf hieraan echter geen gehoor, maar rigtte een adres tot den Koning, waarin hij den curator, den regter Commissaris, de Regtbank, den Procureur Gen. en den Minister verklaagde, hen evenals in alle zijne andere adressen schurken, meenëedigen etc. noemde, en zelfs Z. M. niet onaangeroerd liet, voor het geval deze aan zijne klagte geen gevolg gaf. De Minister deed den ongelukkige geneeskundig onderzoeken, om te weten of hij al dan niet krankzinnig was, maar het antwoord was ontkennend. Na nog herhaaldelijk vergeefs getracht te hebben, om zijne aanklagten en beschuldigingen in een publiek blad te doen opnemen, en na vergeefs op eene andere wijze beproefd te hebben, om te worden gearresteerd, ten einde zijne zaak in het publiek zou worden behandeld, ging hij de bovenvermelde papieren te Zwolle aanplakken, waarin hij o. a. dreigde, dat, zoo de daarin genoemde heeren, die hij schurken, meinëedigen etc. noemde, niet vervolgd werden, hij een ander heer den buik zou opensnijden, dat hem de darmen nasleepten. Zoo deze man verkeerd geraden is, dan heeft zijn raadsman eene groote verantwoordelijkheid op zich. Wij gelooven echter, dat het ook een gevolg is van het ten halve verstaan der wet; *B.* heeft bij gelegenheid van zijn faillissement zich de Nederlandsche wetboeken aangeschaft, is daarin gaan studeren, en heeft daarin een paar artikelen gevonden, die hij, ofschoon ten onregte, meent, dat zijn curator niet heeft opgevolgd, en ter zake waarvan de Regter-Commissaris dezen niet tot zijn pligt gebragt zou hebben; hierom wil hij deze beiden door den strafregter vervolgd hebben. Hij heeft zich dit eenmaal in het hoofd gezet en is daarvan niet af te brengen. Wellligt kan men zeggen, dat hem op dit punt eene zekere monomanie bezielt. Intusschen in deze zaak voor zijn gezin zeer ongelukkig. *B.* bevindt zich thans in de gevangenis alhier.

— J. l. Woensdagmiddag ontdekte de landbouwer *Lucas Enting* te Taarlo, toen hij van het land te huis kwam, dat hem waren ontstolen onderscheidene katoenen doeken en mutsen, een pet, eenige tabak, een stoet, een scheermes, een koralen halssnoer, een kanten muts en een boezeroen. Bij onderzoek bleek, dat de dader of daders in de schuur waren gekomen door de deur van het schapenhok, die ongesloten was, en dat zij met een ladder, die in de schuur stond over de muur, die het woonvertrek van de schuur scheidde, waren geklommen. Al spoedig vernam hij, dat omstreeks den tijd van den diefstal twee menschen van een verdacht uiterlijk en met een pak op de rug nabij zijne woning waren gezien, die hij naar de beschrijving herkende voor landloopers, die dien eigen morgen bij hem aan huis hadden gevraagd om koffijwater. Overtuigd dat deze de daders waren, stelde hij dadelijk pogingen in het werk om, hen in handen te krijgen. Aan zijne ijverige nasporingen gelukte het dan ook al den volgende morgen om vijf uur hen in Zeijen te betrappen, waar vijf personen, de eene meer de andere minder, in het bezit van het gestolene werden aangetroffen. Zij zijn overgebragt naar Assen en daar in arrest gebragt. De ijver van *L. Enting* verdient in deze den hoogsten lof. Hieruit kan men weder zien, van hoeveel belang voor de justitie en voor de ingezetenen zelve, die toch geen ander belang dan de justitie hebben, het is, dat zij zelve medewerken, om misdadigers op te sporen en aan de justitie uit te leveren.

— De den 29 dezer te Hoogeveen gehoudene St. Jacobs beestenmarkt was, tijd en omstandigheden in aanmerking genomen, nog al druk bezocht. Er waren aangebragt 35 paarden, 663 stuks hoornvee, als 201 gusten, 318 melkgevenden, 77 jongbeesten en 67 kalveren, 147 schapen, 220 loopvarkens, 1001 keuën en 13 geiten. De handel was over 't algemeen willig; die in paarden en schapen weinig beduidend, in hoornvee iets levendiger, terwijl de varkens tegen hooge prijzen werden omgezet. *Hoog. Ct.*

— De aardewerken aan het nieuwe kanaal zijn reeds zoo verre gevorderd, dat het pand van af sluis 5, of het Veeneschut tot aan sluis 6 of het voormalige Noordsche schut voltooid zijn, met uitzondering der schuine doorsnijding bij sluis 6, en zal reeds spoedig met de verdieping en verbreeding van het vaarwater, in het Hollandsche Veld, een aanvang worden gemaakt. Neemt men den korten tijd in aanmerking, welke noodig is geweest om dit pand, ter lengte van ongeveer 5770 ellen, uit te graven, waaraan slechts enkele vreemdelingen, en naar wij vernemen geen enkele poldergast, gewerkt hebben, dan blijkt daaruit niet alleen, dat de Hoogeveensche arbeiders even goed als de poldergasten voor deze arbeid berekend zijn, maar ook, dat men deze laatsten zeer goed missen kan. *Id.*

— Bij Kon. besluit is de 2e luitenant J. H. Meursinge van het 2e regiment vesting-artillerie, te rekenen van 1 Sept. e. k. bij de Kon. Militaire Academie gedetacheerd.

— Door de Arron. Regtbank alhier zijn gisteren veroordeeld:

S. R. S., arbeider te Pesserdijk, gemeente Ruinen, wegens het met geweld aangrijpen en in de keel knijpen van J. J. Klooster, tot gevangenisstraf van 14 dagen; — R. G. B, arbeider te Hoogeveen, wegens het trappen tegen de deur der woning van J. R. Nijmeijer te Hoogeveen en het verbrijzelen van een glasruit, tot eene boete van *f* 5.50, een maand gevangenisstraf en *f* 25 boete. J. B. Meijer, zonder vaste woonplaats, wegens frauduleusen invoer van zout, tot gevangenisstraf van een maand.

— J. l. Donderdag is de snikkevaarder *Beijer* hier voor het eerst met zijne nieuwe ijzeren barge aangekomen; veler nieuwsgierigheid werd daardoor opgewekt. Dit vaartuig is sierlijk gebouwd en zeer ten gemakke der reizigers ingerigt; ook moet het een snellen gang hebben.

— In de heden avond te houdene raadsvergadering zullen o. a. de volgende punten behandeld worden. Onderzoek van de stukken ter toelating van de heer *Brunings* als raadslid; installatie van den heer *Oosting*, als Burgemeester herbenoemd; wijziging der begrooting van 1852; rekening en verantwoording over 1851; aanmerkingen van Ged. St. op de rekening over 1850; verzoek van J. J. Mulder om verlenging van den termijn tot bouwing van een huis op de gedempte singelgracht.

— Op de j. l. donderdag alhier gehoudene weekmarkt was alleen nieuwe rogge aangevoerd.

— De veranderingen aan de vestingwerken te Coevorden, bestaande hoofdzakelijk in het geheel of gedeeltelijk wegnemen van bruggen en het daarvoor in plaats stellen van aarden dammen, zijn volbragt. Nopens het verder verlaten der vesting is nog weinig bekend. Men is nieuwsgierig, om te weten, in hoe verre

het verlaten der vesting, door haar bijna het geheele garnizoen te ontnemen, in overeenstemming is met het verlaten van het vroegere Regerings-principe; om de omstreken van Coevorden, door onverbeterde afwatering, zoo geschikt mogelijk te houden tot wering van hen, die eens de vesting wilden bestoken. Men wenscht te Coevorden niets liever dan, óf vesting te blijven met een behoorlijk garnizoen, dat veel vesting-onaangenaamheden vergoedt, óf bij het gemis daarvan, ook op het papier geene vesting meer te zijn, en de handen vrij te hebben in alles wat de geknakte welvaart der stad kan herstellen. *Amst. Ct.*

— Bij de behandeling in de laatste vergadering der Staten van het nader adres van den kerkeraad der Hervormde gemeente te Kloosterveen en Hijkersmilde om een subsidie uit de kas ad pios usus tot voldoening van schulden, stelde de Voorzitter voor, om zich te gedragen aan het vorig besluit der vergadering: - de heeren *v. Veen* en *A. Homan* drongen er op aan, om op dit besluit terug te komen, en reeds dadelijk om de dringende behoefte het subsidie toe te staan, daar het armbestuur met executie bedreigd werd. — De heer *J. Tonckens* zou wel voor het dadelijk verleenen van subsidie zijn, mits het armbestuur dan hypotheek gaf op deszelfs goederen, ten einde alzoo deze voor executie te behoeden. -- De heeren *van Veen* en *A. Homan* kunnen zich hiermede wel vereenigen. -- De heer *Sluis* zegt, dat naar hij meent, het armbestuur voor *f* 700 met executie bedreigd wordt, terwijl het een certificaat N. W. S. 2½ p c. van *f* 1000 bezit; zoo het dit te gelde maakt en de gemeente zich eenige opoffering getroost, zal de executie niet behoeven plaats te hebben. - Het voorstel van den Voorzitter wordt daarop aangenomen met 25 tegen 7 stemmen. die van de heeren *v. Veen, de Jonge, Nijsingh, J. Tonckens, A. Homan, C. E. Kniphorst* en *J. Slingenberg*. — Het conceptadres over de grondpomp is aangenomen met 22 tegen 6 stemmen, die van de heeren *A. W. van Holthe, G. L. Kniphorst, H. G. van Holthe van Echten, Hoenderken Alingh* en *de Jonge*, terwijl de heeren W. L. Tonckens, J. Tonckens, R. A. van Echten van Holthe en A. Homan zich buiten stemming hielden.

* Den 29 en 30 Julij had hier, ten overstaan van HH. Curatoren het openbaar Examen plaats aan de stedelijke inrigting voor Middelbaar Onderwijs.

De morgen van den 29n werd tot halfdrie na den middag besteed aan de Wiskunde, de nieuwere talen, nieuwere geschied- en aardrijkskunde voor de 2e Afd. — en voor de 1e, 2e en 3e kl. der eerste Afd.

Deze drie kl. werden verder des avonds geexamineerd voor de oude talen, oude geographie, geschiedenis en mythologie.

Den 30n werden *acht* verdienstelijke jongelingen: *E. R. Borgesius* van Rolde; *J. A. Willinge Prins* van Oldeberkoop; *H. C. Speckman* van Vlagtwedde; *K. L. A. Dijkstra* van Leeuwarden; *R. H. de Vos van Steenwijk*, van Assen; *J. Tonckens*, van Westervelde; *W. Meursinge* van Eext, en *J. Witteveen* van de Lemmer; — tot de 5e kl. 1e Afd. behoorende, die de school voor de Akademische lessen zouden verlaten, geexamineerd eerst voor de wiskunde, daarop voor de oude talen, geschiedenis en aardrijkskunde.

Na eene kleine verpoozing werd hun de gelegenheid gegeven om opentlijk een eigen gemaakt opstel voor te lezen: zij werden met genoegen gehoord. En vervolgens deden eenige leerlingen der 2e Afd., onder leiding van den leeraar in de Natuurkunde, den heer *J. C. Obbes*, eenige physische proeven, die zij zelve verklaarden.

In den avond van den 30n werden in 't concerthuis de prijzen uitgedeeld. — De plegtigheid werd door den Rector geopend met eene prolusis over den toestand van 't Onderwijs voor de Hervorming naar eigenaardige berigten van toen- levenden; over den invloed, dien de hervorming op 't schoolwezen oefende; den gang, dien later vooral 't middelbaar onderwijs had genomen; en over het tegenwoordige standpunt van hetzelve.

E. R. Borgesius, als primus der Ve kl. 1 Afd. droeg vervolgens zijne latijnsche oratiuncula voor over den „val van Jugurtha"; daarop las de primus der 2e Afd. 2e kl. *J. B. Matthaei* van Assen, in 't Fransch over den „ Avare van Molière.

Hierop werden de prijzen uitgedeeld. HH. Curatoren hadden besloten ze alleen aan de eersten in iedere kl. of orde te doen uitreiken en voor iedere Afd. één, extra ordinem, voor leerlingen, die zonder de eerste te hebben kunnen worden, echter even als deze door vlijt en belangstelling zich hadden onderscheiden. Prijzen ontvingen alzoo voor de 2e Afd., in de 1e kl., 2e orde, *J. Karsten* van Assen; 1e orde, *A. Braakema*, id.; in de 2e kl., 2e orde, *B. Hulst* van Coevorden; en extra ord., *K. van Gorcum* van Assen; 1e orde, *J. B. Matthaei*. Deze bedankte de HH., ook namens zijne medeleerlingen in 't Fransch. -- Voor de 1e Afd., in de 1e kl., *J. Carsten Willinge* van Emmen; in de 2e, *M. Goeman* van Beerta; in de 3e, *I. Roessing* van Haren; en extra ord. *J. Sluis* van Assen; in de 5e, *E. R. Borgesius*. Deze verrigtte de *gratiarum actio* in 't Latijn.

Nadat de Rector de gemelde leerlingen, die tot de Akademie overgingen, nog kort maar hartelijk had toegesproken, werd de schoolplegtigheid besloten met eenige korte woorden aan de aanwezigen gerigt.

De plegtigheid werd door een aanzienlijk en talrijk publiek bijgewoond en zij vooral, welke bij het examen zijn geweest, waren daarover ten hoogste voldaan en erkenden, dat het verlies, hetwelk de inrigting voor onderwijs en opvoeding te Assen ten vorigen jare leed door het afgaan van den verdienstelijken Rector Dr. *Nassau* op eene zeer gelukkige wijze is vergoed, door een zijner eersten discipelen, die, hoofdzakelijk het voetspoor zijns meesters drukkende, en voorzien van een viertal zeer bekwame hulp-Onderwijzers, door veelzijdig en tevens grondig onderwijs, den goeden naam en de bloei der inrigting zal kunnen handhaven, en haar alzoo die degelijkheid en dat gewigt zal doen behouden, welke haar eenmaal zoo regtmatig zijn toegekend geworden.

* **Hoogeveen, 28 Julij.** In de gisteren avond alhier gehoudene vergadering van den Raad dezer gemeente, welke door alle leden behalve den heer *ten Oever* werd bijgewoond, is kennis gegeven van de herbenoeming van den Burgemeester; de wethouder *Berghuis* en het lid *Steenbergen* hebben daarop toepásselijke aanspraken tot Z.E.A.e. gehouden, waarop door Z.E.A.e kortelijk is geantwoord. — De nieuw benoemde raadsleden *Winkel* en *Zwiers* zijn geinstalleerd en bëeedigd, waarna de voorzitter tot hen eene toepasselijke toespraak heeft gehouden. — In plaats van het op zijn verzoek ontslagen lid *J. Witsenborg* is met negen stemmen tot Wethouder gekozen Mr. *C. Steenbergen*; twee stemmen waren gevallen op den heer *J. Bruins Slot* en een op den heer *ten Caate*; des gevraagd verklaart de heer *Steenbergen* deze benoeming aan te nemen. — Overgegaan zijnde tot de loting ter aanwijzing van het jaar, waarin ieder lid van den Raad zal moeten aftreden, is daarvan de uitslag geweest, dat in 1853 zullen aftreden de heeren *ten Caate*, *van der Wolde*, *ten Oever* en *Zwiers*; in 1855 de heeren *Steenbergen*, *de Jonge*, *Veeningen*, *de Vries* en *Winkel*, en in 1857 de heeren *Carsten*, *Berghius*, *Bruins Slot* en *Robaard*. — Tot leden eener commissie ter opmaking van een staat van gemeente-eigendommen worden benoemd de Voorzitter en de heeren *Steenbergen* en *Winkel*. — Het opnemen van de rekeningen van het armwerkhuis en de armbesturen der Hervormden en Israëliten wordt opgedragen aan eene commissie, bestaande uit de heeren *de Vries*, *van der Wolde* en *Robaard*.

Meppel, 30 Julij. Verleden maandag zijn de werkzaamheden aan de Meppelersluis gestaakt. De arbeiders aan de pompen, hoewel eene goede daghuur kunnende maken, wilden hooger loon hebben, en murmureerden tegen de opzigters en den aannemer. Deze, dit verdrietende, heeft hen bedankt en besloten, om er eenen zoogenaamden kettingmolen in te plaatsen, waarmede men reeds bezig is te zetten. Zoo hebben dan weder vele werklieden, door hunne ongehoorde eischen en daartoe opgestookt door sommige van hen, alsof de aannemer niet buiten hen konde, geen werk.

* **Emmen 28 Julij.** Gisteren nacht is hier het huis van den arbeider *B. Veldman* afgebrand. Binnen weinige oogenblikken was de brand zoo hevig, dat er aan geen blusschen te denken viel. De man is vrij erg gebrand, bij gelegenheid, dat hij zijne vrouw uit het brandende gebouw hielp; ook de vrouw heeft brand wonden bekomen; eene koe, een jong beest en drie varkens zijn in de vlammen omgekomen terwijl van den inboedel niets is gered; de oorzaak is onbekend. Het huis was verwaarborgd voor *f* 500; de waarde van het verbrande vee en den inboedel is geschat op *f* 249.50.

* **Zuidlaren 28 Julij.** Heden is alhier uit het vroeger gemaakte twaalftal een zestal geformeerd, bestaande uit (Alphabetisch) *Adriani* te Westerlee, *Boeles* te Hornhuizen, *Cammenga* te Akkerswoude, *Hesse* te Tjummarum, *Lolckema* te Westerbork en *Sannes* te Pekela. Den 16 Aug. e. k. zal het drietal opgemaakt worden.

Subsidien voor het Kanaal van Assen naar Groningen.

Onder de belangrijke besluiten, welke de Staten van Drenthe in de j.l. Donderdag geslotene zomervergadering hebben genomen, bekleedt dat, waarbij een subsidie van *f* 25,000 voor een kanaal van Assen naar Groningen is toegestaan, eene voorname, zoo niet de voornaamste plaats. Wij verheugen ons over dit besluit, omdat wij hartelijk wenschen, dat het kanaal tot stand komt, en de verleening van dit subsidie eene schrede nader tot het beoogde doel is.

Wij hebben echter ten aanzien van de gelijkmatigheid der aangevraagde subsidien van de beide Provincien en hare hoofdsteden een grief, welke wij thans wi e i. blootleggen

Wij beweren nl. dat Assen een veel geringer belang bij het kanaal heeft dan de provincie Drenthe en de stad en provincie Groningen, en er van Assen in evenredigheid een veel te groot subsidie is gevraagd en door den Gemeente-Raad toegestaan.

De Provincie Drenthe heeft groot belang bij het kanaal, in de eerste plaats omdat de ingezetenen van de gemeenten, waardoor hetzelve zal loopen, en ook die van naburige gemeenten, hoewel natuurlijk in geringere mate, hunne producten gemakkelijker dan vroeger zullen kunnen afvoeren en het voor hen benoodigde, dat zij van elders moeten ontvangen, kunnen aanvoeren; in de tweede plaats, omdat er tusschen de Drentsche (reeds bestaande en nog te wachtene) kanalen en de Groningsche wateren eene gemeenschap zal ontstaan, en, gelijk een spreker in de Staten-vergadering opmerkte, de vaart op Oost-Friesland zal geopend zijn, waarvan echter de Drentsche schepen, naar wij verwachten, evenmin als van de alsdan ook van die zijde van Drenthe geopende vaart op de Oost, veel gebruik zullen maken; maar in de derde en voornaamste plaats om dat door dit kanaal de afvaarts gelden op de Hoofdvaart

aanmerkelijk zullen vermeerderen; wij gelooven, dat het subsidie voor de Provincie eene voordeelige geldbelegging is, zoo hier van geldbelegging sprake kan zijn, overtuigd als wij zijn, dat door de meerdere afvaarts-gelden de renten van het op te nemen kapitaal ruim gedekt zullen worden.

Het belang van de stad Groningen bestaat daarin, dat haar handel een gereeder en gemakkelijker debouché voor deszelfs waren, als tarwe, koloniale waren, hout etc. naar Drenthe, en langs Beilen en Coevorden (zoo n.l. de Drentsche kanaal-Maatschappij weder tot krachten komt) naar Overijssel zal erlangen, en dat zij een korter en veiliger handelsweg van en naar den IJssel en Holland zal verkrijgen.

De Provincie Groningen heeft hetzelfde belang als de stad, maar in zooveel ruimere mate als meerdere plaatsen dier Provincie dezelfde voordeelen als de stad van het nieuwe kanaal zullen hebben.

Het belang van de stad Groningen en de beide Provincien bij de daarstelling van kanaal is zoo groot en duidelijk, dat, naar ons inzien, van deze grootere subsidien hadden moeten gevraagd zijn

Maar het belang van Assen?

Hier hebben wij den lantaarn meer noodig.

Wij weten het, is in den tegenwoordigen tijd bijna volslagene ketterij, geen blind geloof te hebben aan het onvoorwaardelijk „ veel meer goede zaken zullen ontstaan, het pauperisme zal vernut van kanalen. Men roept: "kanaliseer en welvaart, vertier en „ dwijnen „ etc. etc. Duizenden herhalen deze kreet en men mag aannemen, dat dit geloof een volksgeloof geworden is.

Wij hebben echter anderen en ons zelve afgevraagd: ontstaan die welvaart en dat vertier *altijd* bij het aanleggen van kanalen? Met drift heeft men ons gewezen op *Wildervank*, *Stadskanaal*, *de Smilde*, *Hoogeveen*, *de Dedemsvaart* etc. etc

Wij antwoorden hierop echter, die kolonien zijn hun bloei niet aan de *kanalen*, maar aan *den turf* verschuldigd; de kanalen waren slechts het *middel*, om den turf aan den man te brengen; door den turf is het noodig kapitaal ontvangen, om huizen en vaartuigen te bouwen, fabrijken te stichten, landerijen aan te maken, vee en meubelen te koopen; dit fonds heeft het voorgeslagt aan het tegenwoordige geslacht nagelaten, dit woekert daarmede, en doet, geholpen door de bestaande kanalen, ook na afgraving der turf, de kolonien bloeijen. De turf is de *oorzaak* van de bloei, het kanaal *doet* deze oorzaak *werken*.

Gij, die van het geloove zijt, dat kanalen altijd welvaart verspreiden, ga met ons naar *Uffelte* en *Havelte*, langs welke plaatsen reeds meer dan ¾e eeuw een kanaal bestaat; waar ziet gij daar de groote welvaart? waar in het bijzonder die welvaart, die het gevolg van het kanaal zou zijn. De boer brengt nog in den regel, even als voor 75 jaren, met zijn eigen wagen de rogge en boter, welke hij missen kan, ter markt, en klaagt dan nog zeer dikwijls, dat er een straatweg bestaat, waarop hij tol moet betalen; hij maakt van het kanaal geen of zeer weinig gebruik. Ga met mij van *Meppel* naar *Assen* langs de Hoofdvaart, die reeds ¾e eeuw bestaat; hoe eenzaam is deze weg over het algemeen! Op hoe vele plaatsen stuit het oog nog op woeste plekken! Ga met mij naar *Beilen*, welke plaats nog wel het voordeel heeft van aan het eind van een kanaal te liggen; ziet gij daar welvaart? wij gelooven neen; wij meenen zelfs te mogen verzekeren, dat het dorp *Beilen* niet zooveel bloeit als wel andere Drentsche dorpen. Ga langs de *Beilervaart*, wordt uw oog daar gestreeld door bloeijende streeken? doorgaande ziet gij slechts veld en anders niet dan veld.

Neen, alleen het bezit van een kanaal geeft nog geen bloei, daarmede moeten andere omstandigheden gepaard gaan.

Welke zijn die omstandigheden?

Voordat wij hierop antwoorden, willen wij zeggen, wat wij door bloei verstaan.

Eene plaats bloeit, wanneer hare ingezetenen of het meerendeel daarvan meer bezit, dan noodig is, om te blijven leven, en dit meerdere niet stil laat liggen, maar aanwendt tot verbetering der middelen van bestaan.

B. v. *Uffelte* levert zooveel op, dat hare ingezetenen kunnen blijven leven, en dat zij bovendien de belastingen en schoolgelden kunnen betalen, en wat koffij en misschien nog eenige andere koloniale waren kunnen koopen, meer niet. *Uffelte* bloeit dus niet, het blijft in denzelfden toestand.

Welke zijn nu de omstandigheden, die, vereenigd met een kanaal, dezen bloei kunnen te voorschijn roepen? Bij een kanaal kan o. i. alleen *uitvoer*, *invoer* en *doorvoer* voordeel aanbrengen

In de eerste en voornaamste plaats komt uitvoer, wanneer in eene plaats meer geproduceerd wordt, dan direct voor hare behoeften noodig is, dit meerdere moet *uitgevoerd* worden; de daarvoor te ontvangene gelden of waarden brengen den meest wezenlijken bloei aan. Hoe toch kan een winkel bloeijen, waaruit niets verkocht wordt?

Uitvoer is dikwijls niet mogelijk zonder voorafgaande *invoer*; een fabrikant kan geene katoenen stoffen uitvoeren, zoo hem vooraf de grondstof, het katoen, niet toegevoerd wordt; de winkelier kan niet verkoopen, zoo hij niet eerst waren inslaat; maar invoer op zich zelf geeft geen bloei; ze is óf noodig, om naderhand te kunnen uitvoeren, óf is een gevolg van veelvuldig uitvoer of liever van de daaruit voortvloeijende verdiensten, wanneer nl. deze besteed worden tot aankoop van voorwerpen, die niet direct voor de behoefte noodig zijn, d.i. tot voorwerpen van *weelde*.

Invoer is dus op zich zelf geene oorzaak van bloei; een winkelier toch, die al hetgeen hij inslaat, voor zich zelven gebruikt, zal niet bloeijen.

Geeft *doorvoer* bloei aan eene plaats?

Eenige bloei zeker, maar lang niet zooveel als *uitvoer*.

Doorvoer is verschillend; blijven de waren in hetzelfde voertuig, en bestaat de doorvoer alleen daarin, dat dit voertuig de plaats van doorvoer passeert, dan brengt doorvoer uiterst weinig voordeel aan, alleen misschien de vertering der schippers of karrelieden en de reparatien aan de voertuigen (schepen of wagens); dit levert echter uit den aard der zaak weinig op, vooral wanneer de plaats, waardoor de doorvoer geschiedt, ligt nabij grootere plaatsen, waar o. a. groote werven en wagenmakerijen bestaan.

Bestaat echter de doorvoer daarin, dat de waren uit het eene voertuig in een ander moeten overgebragt worden; zooals te Groningen, waar de goederen, per schip uit Friesland tot de Drapoort gebragt, om naar de Steentilpoort te komen, op wagens geladen en derwaarts gereden moeten worden, van zoodanigen doorvoer kan eene plaats alleen wel bloeijen, zoo dezelve menigvuldig is, maar dan zal zoodanige plaats ook bijna alleen uit sjouwers, karrelieden, Commissionairs en Expediteurs bestaan.

Uitvoer of *doorvoer* moet er dus bestaan, zal eene plaats door middel van een kanaal bloeijen. Invoer kan wel voordeelen aanbrengen, b. v. door de prijs der waren te doen dalen, maar geeft geen bloei.

Laten wij nu, met het oog op deze beginselen, nagaan, of Assen door het nieuwe kanaal zoodanig in bloei zal toenemen, dat een subsidie van *f* 25.000, in evenredigheid van de subsidien der Provincie Drenthe en van de stad en de Provincie Groningen niet veel te hoog is. Red.

(Vervolg in het volg no.)

Ingezondene stukken.

In de gemeente Diever kan men sedert 3 á 4 jaren eene aanmerkelijke verbetering zien in de wegen en voetpaden; men is nu weder ijverig werkzaam, om eenen nieuwen leemweg aan te leggen. Een ijverig mensch kan veel doen. Vele menschen weten wel hun eigen belang te behartigen, maar zijn dikwijls onwillig, wanneer het algemeene belangen geldt. En echter geven goede wegen groote voordeelen. Kan een landbouwer niet meer op zijn wagen laden langs een goeden dan langs een slechten weg? Is hij zooveel voeder noodig? Kan zijn wagen niet langer mede? Behoeft hij zelf zoovele kousen en schoenen? Hierop wordt echter niet gelet.

Het was te wenschen, dat de gemeente-wegen in panden waren verdeeld naar een billijken maatstaf; de arme daglooner moet thans soms 3 à 4 dagen zijn dagloon missen, omdat hij boerwerken moet; zoo hij een pand had te maken, dan kon hij dit 's avonds of 's morgens doen, enevenzeer zijn dagloon verdienen. Er waren alsdan ook geene opzigters noodig, die dikwijls veel moeite hebben, om het werk goed uitgevoerd te krijgen, daar de een wel vlijtig maar de andere traag is, en sommigen geheel onwillig zijn. *Diever.*

ADVERTENTIEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *WESTERBORK* brengen bij dezen ter kennis van de belanghebbenden, dat op ZATURDAG den zevenden Augustus aanstaande, des middags te twaalf uur, ter Secretarie dier Gemeente, publiek zal worden uitbesteed het afbreken eener OUDE en het opbouwen eener NIEUWE **SCHOOL** te *WESTERBORK*, en dat de teekening en voorwaarden daarvan van af heden aldaar voor een ieder ter inzage voorliggen.

WESTERBORK den 28 Julij 1852.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:
S. J. OOSTING.
J. T. KIJMMELL.

De SLAGER **J. S. HIEGENTLICH** te *Assen* is voornemens, op MORGEN den 1 Augustus te slagten een buitengewoon zwaar en vet Zoetemelks **kalf**, gemest door **H. van BRUGGEN** op de *Drentsche Punt*, waarvan ieder den volgenden dag naar genoegen kan worden bediend.

Op last van H.H. COMMISSARISSEN der Drentsche Kanaal-Maatschappij is de vierde storting á 20% of *f* 200 per aandeel bepaald op den eersten OCTOBER aanstaande, en zal die storting behooren plaats te hebben bij den Thesaurier **J. KALFF** te *Amsterdam*.

ASSEN den 30 Julij 1852.

De Directeur,
A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

Burgerlijke Stand.

ASSEN, 23—30 Julij. *Bev.:* Soegies, geb. Mennenga, van d.; J. H. Mol, geb. van der Kamp, van z.; A. de Vries, geb. Poelman, van z.; — *Overl.:* G. Kruizinga, 6 m.; G. Vlieghuis, 50 j.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 30 Julij. Tarwe *f* 7.00 à *f* 6.10. Rogge *f* 5.00 à *f* 6.20. Bockweit zand *f* 4.45 à *f* 5.20. Veen *f* 4.40 à *f* 4.80 Garst *f* 3.70 à *f* 4.20. Knobbe *f* 4.20 à *f* 4.50. Haver *f* 2.85 à *f* 3.15. Zwarte *f* 2.05 à *f* 2.40. Paardeboonen *f* 4.50 à *f* 5.00 Koolzaad *f* 8.75 à *f* 9.80. Grove Gort *f* 7.00 à *f* 7.75. Parel Gort *f* 10.00 à *f* 11.00. Raapolie per vat *f* 30.00 à 31.00.

ASSEN, 29 Julij. Nieuwe Rogge (70 pd.) *f* 6.30, Dito dito (68 pd.), *f* 5.90. Dito dito (66 pd.), *f* 5.50. Boekweit *f* 5.00 4.75 à *f* 4.50. Boter 65 à 60 ct. het Ned. pond.

HOOGEVEEN, 27 Julij. De Nieuwe Rogge, *f* 6.00 Boekweit *f* 5.00. Zetting der 6 Ned. p. Roggenbrood 47 cent.

AMSTERDAM, 27 Julij. Werk. Sch. 2½ pct. 64$^1/_{16}$ à 63$^3/_{16}$; dito 3 pct. 76¾ à 77; — dito 4 pct. 96⅜ à 96$^{11}/_{16}$ —

Ter Boek- en Courant drukkerij van J. A. WILLINGE GRATAMA *Assen*